

JEG KØRER OLIE OG BENZIN

Branchearbejdsmiljørådet
for transport og engros

Indholdsfortegnelse

Forord	1
Chaufførens arbejdsrutiner	2
Påfyldning af fyringsolie til private husstande og virksomheder	2
Påfyldning på benzinstationer	3
Gode råd	3
Leveringsstederne	9
Bilens og chaufførens udstyr	11
Velfærdsforanstaltninger	12

Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynet har haft branchevejledningen til genensyn og finder, at indholdet i den er i overensstemmelse med arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet branchevejledningen, som den foreligger og har ikke taget stilling til, om den dækker samtlige relevante emner inden for det pågældende område.

Hjælp os med at gøre materialerne bedre!

BAR transport og engros anvender brugernes bedømmelse af materialerne til at blive bedre. Materialerne evalueres i en vis periode efter deres offentliggørelse. Alle kan bidrage til evalueringen på hjemmesiden

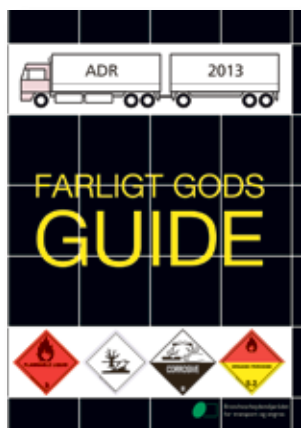
www.bartransport.dk

Forord

Denne branchevejledning henvender sig til tankvognschauffører og virksomheder, der transporterer olie og benzin til private husstande, virksomheder og benzinstationer. Arbejdet omfatter kørsel med tankbil og håndtering af slanger med benzin, diesel- eller fyringsolie.

De fleste tankvognschauffører sætter pris på, at deres arbejde er frit, selvstændigt og ansvarsfuldt. Men selvstændigheden betyder også, at man arbejder alene hos kunderne. Man har ikke en makker, der kan aflaste og hjælpe til - f.eks. med at løfte og trække slangen.

Benzin- og oliechauffører er veluddannede chauffører, der bl.a. har ADR-bevis til transport af farligt gods i tankbiler. Certifikatet skal fornys med bestået prøve hvert 5. år.

Blandt tankvognschauffører er der nogle, der efter flere år får problemer med skuldre, hofter og knæ. Det kan skyldes arbejde med slangetræk på utilgængelige steder, op- og nedstigninger fra bilen og fastlåste arbejdsstillinger.

Denne vejledning giver en række gode råd til, hvordan man som chauffør selv kan mindske belastningerne i dagligdagen. Derudover beskriver vejledningen, hvordan virksomheden kan mindske belastningerne ved at have det rette udstyr og planlægge arbejdet hensigtsmæssigt – herunder information og kommunikation med leveringsstederne om deres beskaffenhed. Vejledningen beskriver også hvilke velfærdsforanstaltninger (omklædningsfaciliteter mv.), der skal være tilgængelige.

De gode råd er delt op i fire grupper

**Chaufførens
arbejdsrutiner**

Leveringsstederne

**Bilen og chaufførens
udstyr**

**Velfærds-
foranstaltninger**

Det er en god ide at følge med i udviklingen af nye tekniske hjælpemidler. Der kan komme noget nyt, der kan være en god hjælp i det daglige arbejde.

Chaufførens arbejdsrutiner

Påfyldning af fyringsolie til private husstande og virksomheder

Ved påfyldning af fyringsolie og benzin skal man håndtere tunge rulleslanger - ofte i uheldige arbejds højder og over lange afstande. Man kommer ud til meget forskellige leveringssteder - f.eks. landmænd, private villaer, havne, værksteder og kontorbygninger. Det er ikke ualmindeligt at påfyld-

ningsstedet ligger bag ved bygninger, og at olieslangen må trækkes der hen. Nogle gange gennem rod og skrammel. Det er hårdt for skulder, ryg og ben - især, når man skal rundt om hjørner og kringelkroge.

Slangen skal trækkes over lange afstande

- igennem haver og bede

Susannes foto fra lade

- gennem lade og op af stige.

I dette tilfælde burde kunden udbedre leveringsforholdene, før der bliver leveret

Nogle gange er påfyldningsstedet under jordniveau

- andre gange er den oppe i højden

Mange gange må man stå foroverbøjet, hvilket belaster ryggen

Påfyldning på tankstationer

Ved påfyldning af benzin og olie kan man komme ud for, at påfyldningsstedet er under terrænets niveau. Det betyder, at man må stå dybt foroverbøjet eller ligge på knæ for at koble slangen til – og det belaster ryggen.

Tunge slanger skal kobles til bilen

Enkelte steder er påfyldningsstedet under terrænets niveau

Arbejde under terrænets niveau belaster ryggen

Gode råd om planlægning af arbejdet på stedet

Orienter dig om leveringsstederne

Før du begynder dagens rute, bør du skaffe så mange oplysninger om påfyldningsstederne som muligt, så du kan planlægge arbejdet:

- Hvordan er adgangsforholdene, og hvor kan bilen parkeres?
- Hvordan kommer du nemmest frem til påfyldningsstedet?
- Hvordan kan du udføre opgaverne uden at belaste kroppen?

INDSÆT FOTO af trappestige

Nogle steder kan påfyldningsstedet sidde så højt, at du må bruge en stige. Brug kun en lille trappestige med god standplads. Det bedste vil dog være, hvis kunden etablerer en fast standplads, som du kan stå sikkert på. Arbejde i højden og på stiger giver altid en risiko.

Når du kommer frem

- Placer bilen hensigtsmæssigt, så adgangsvejen fra vogn til påfyldningssted er så kort som muligt.
- Orienter dig om adgangsvejen, så du kan tage højde for forhindringer som rod, trin eller andre ujævnheder. I sne og frost er der særligt risiko for ulykker og uventede belastninger ved træk af slange.
- Hvis adgangsvejen er glat på grund af blade, fugt, sne eller is, skal du vurdere, om det er forsvarligt.
- Er der mere permanente forhindringer eller belastende forhold på leveringstedet, skal du give kørselsplanlæggeren besked, som så kan tage kontakt og få udbedret forholdene.

TIL PLANLÆGGEREN

Er der tale om en akut påfyldning, kan man godt forvente, at kunden har ryddet adgangsvejen – men er der tale om en abonnementsordning, er det sværere at forvente, da kunden ikke ved, hvornår man kommer.

De fleste virksomheder har en politik for, hvordan leveringsforholdene skal være.

Meld tilbage til din virksomhed, hvis leveringsforholdene ikke er i orden.

Er der ikke en politik, bør du melde tilbage, hvis

- der ikke er ryddet for sne og is
- der er store forhindringer, man ikke umiddelbart kan komme forbi
- adgangsvejen er ændret f.eks. med trapper og niveauspring
- der er tæt bevoksning, som gør det meget svært at komme igennem med slangen
- der skal flyttes en masse ting for at komme til
- der er truende hunde eller lignende
- der er skurvogne, parkerede biler eller lignende, så det er svært at komme tæt på tanken.

Oplysningerne om adgangsveje hos kunderne kan f.eks. registreres i et kunderegister.

Gode råd om udførslen af arbejdet

Fjern så vidt muligt eventuelle forhindringer, inden du begynder at trække slangen ud. Så kan du nemmere komme til.

Sørg for at variere dine arbejdsbevægelser, når du trækker slangen ud. Dvs. brug forskellige måder – varierer trækket:

- mellem højre og venstre hånd
- begge hænder på ryggen
- begge hænder foran kroppen
- over skulderen – og skift mellem højre og venstre skulder – brug kun på lige stræk
- rundt om livet – hvis slangen ikke er snavset af tynd oliefilm – husk at skifte side.

Brug de store muskler og led, og lad slangetrækket ske så tæt på rygsøjlen som muligt. Sørg for at næse og fødder peger parallelt med trækretningen, når du går. Det betyder, at belastningen af ryggen bliver fordelt bedre, og at du ikke vrider i ryggen. Desuden er det mere skånsomt for armene, da du bruger din vægt og de store muskler i kroppen til arbejdet.

Skader på chaufførers bevægeapparat skyldes ofte, at de kun bruger få arbejdsmetoder ved slange-træk, kombineret med gentagne gange med stor belastning.

Gå ofte tilbage til bilen og træk slangen ud i flere omgange, så du ikke trækker længere end ca. 10 - 20 meter ad gangen – afhængigt af slangens tykkelse og vægt. Gå også tilbage ved hushjørner og andre forhindringer. Så mindsker du den modstand, der er, når slangen skal trækkes rundt om hushjørnet eller skal trækkes over længere afstande.

Fjern evt. forhindringer

Brug hele kroppen, når slangen trækkes ud (dette bil-lede ønsker Jens Stockholm ikke)

- gå ofte tilbage til bilen og træk i slangen ud i flere omgange

Skån ryggen, hvis påfyldningsstedet er under jordniveau. Det er en god idé at have knæpuder i arbejdsbukserne, så du kan støtte på det ene knæ, når du kobler slangen til. Har du arbejdet foroverbøjet i længere tid, er det vigtigt at rette sig helt op, før du løfter noget. Ryggens muskler og ledbånd skal nå at trække sig sammen, før de kan yde nødvendig beskyttelse af rygsøjlen.

Løft over skulderhøjde

Undgå så vidt muligt at løfte slangen over skulderhøjde f.eks. når slangen skal kobles til. Brug evt. en let trappestige med god platform til at stå på, så arbejdet kan udføres i en bedre arbejdsstilling.

Arbejde med slanger til påfyldning af benzin

Det mindsker belastning af kroppen, hvis du kan undgå at løfte hele slangens vægt.

Brug lille trappestige med god standplads for at komme op i en bedre højde.

Glatte steder

Brug altid sikkerhedssko med skridhæmmende sål – så er der mindre risiko for at falde.

Som tankvognschauffør skal dit fodtøj også være antistatisk.

Brug altid handsker, når du arbejder uden for bilen med slanger og ventiler.

Olieholdige produkter er sundhedsskadelige og brandfarlige. Som benzin- og oliechauffør kan man ikke helt undgå at komme i kontakt med produkterne, men man kan begrænse kontakten gennem sine rutiner. Det gælder om ikke at indånde dampene eller få produkterne på huden.

Se afsnittet om handsker.

Undgå at sprede benzin og olie

Det er vigtigt at undgå spredning af olie og benzin til førerhus og/eller pauserum. Dels for at hindre direkte hudkontakt med de olieholdige stoffer - dels for at undgå indånding af skadelige dampe.

Tag handskerne af inden du bruger bilens betjeningspanel, så du ikke får sat oliefingerne på knapperne.

Tag aldrig handsker, klude mv. ind i førerhuset, men læg dem f.eks. i et skab uden for førerhuset. Så undgår du at forurene dørhåndtag, rat, papirer og andet i førerhuset.

Vask hænder inden du spiser og før toiletbesøg. Er der ikke direkte adgang til håndvask, kan håndvask foretages ved at medbringe en dunk med frisk vand samt køkkenrulle, eller vådservietter/andet egnet. Drøft i arbejdsmiljøorganisationen hvilken løsning som er mest hensigtsmæssig for jer. Husk, når du vasker/rengør dine hænder hyppigt, bliver huden sårbar, hvorfor du også skal anvende egnet håndcreme.

Er dit arbejdstøj blevet forurenet med olie eller benzin, kan huden komme i direkte kontakt med produkterne. Det kan give oliefilipenser og eksem. Derfor bør du skifte til rent tøj. Pak forurenet tøj ind i egnet emballage, så der ikke overføres rester af olie eller benzin til førerhuset.

Brug handsker

Tag ikke beskidte handsker, klude mm. med ind i førerhuset

Tag handskerne af inden du bruger betjeningspanelet

Forholdsregler ved udslip

Benzin og olieholdige produkter er skadelige for både mennesker og miljø. Opstår der et spild, skal du hurtigst muligt begrænse spildet til omgivelserne. Følg virksomhedens procedure for opsamling af oliespild. Oliemættede klude kan selvantænde. Pak derfor kludene i en tæt beholder bagefter.

Er udslippet stort – og er der fare for, at det løber i kloakken eller anden recipient – så siger loven, at det lokale redningsberedskab skal kontaktes på 112. Aftal i virksomheden hvordan der alarmeres.

Alt spild skal rapporteres i en hændelsesrapport.

Trafik og kørsel

Når du kører - ikke mindst når du kører med brandfarlige væsker - er det afgørende at køre sikkert.

Undgå at skabe situationer som fjerner opmærksomheden fra kørslen. Det kan medføre alvorlige ulykker, hvis du får brug for at manøvrere bilen hurtigt.

Har virksomheden ikke gjort det i forvejen, bør den nedfælde virksomhedens adfærdsregler i trafikken samt lave en trafikpolitik.

Vind og vejr

Undgå længere tids afkøling. Muskler og led fungerer bedst, når de er opvarmede. Tag en ekstra varm og regntæt jakke på, hvis du skal ud i kulde og regn.

Reflekser gør dig lettere at se i trafikken

Varm og regntæt jakke beskytter dig mod afkøling

Forskellige skoler har kurser i etisk og miljørigtig kørsel.

Skridsikkert fodtøj mindsker din risiko for at falde. Her burde man i øvrigt bede kunden om at lave en bedre standplads

Leveringsstederne

Forhold på leveringssteder er ofte årsag til, at tankchaufførens arbejde bliver belastende. En række forhold kan være svære at ændre, men nogle forhindringer kan fjernes via information og kommunikation med kunderne.

Parkeringsmuligheder

Modtageren kan så vidt muligt sørge for, at tankbilen kan komme tæt på påfyldningsstedet – f.eks. ved at fjerne egne parkerede biler, flytte genstande eller afspærre, så andre ikke parkerer på pladsen.

Olietanke på terræn

Nogle steder er olietanken placeret udendørs direkte på terræn og med påfyldningsstedet oven på tanken. Det er vigtigt, at stedet er forsynet med en arbejdsplatform/standplads, f.eks. elefantrist med plads til begge fødder. Den kan sidde enten i gavlen eller oven på tanken.

Tankstationer

Ældre tankstationer kan have påfyldningsstedet placeret under jordniveau. Disse kan forhøjes, hvis påfyldningsstedet ikke er placeret på en kørebane. Det giver en bedre arbejdsstilling, når slanger skal skrues af og på.

*Arbejdspladsform til tank med påfyldningssted foroven
(Her skal bruges et andet foto – der er ikke plads nok til fødderne her)*

Parkering af tankvogn så tæt på som muligt

Forlængerrør giver en bedre arbejdsstilling for tankvognschaufføren

Erfaringsopsamling og kommunikation med kunder

Hvis man sætter det i system, kan man indsamle erfaringerne med de forskellige leveringssteder. På den baggrund kan man søge at få kunderne til at udbedre særligt belastende forhold via information.

Man kan evt. sende en lille seddel med ordrebekræftelsen:

Arbejdet går meget nemmere for vores chauffør, hvis

- der er ryddet for sne og is på din adgangsvej
- der ikke er forhindringer eller frem-spring mellem vej/parkeringsplads og påfyldningsstedet f.eks. parkerede biler i carport/indkørsel
- der ikke er tæt bevoksning, som gør det svært at komme igennem med olieslangen
- hunde eller andre kæledyr er lukket inde
- der er god mulighed for at parkere tæt på påfyldningsstedet

Du kan gøre en stor forskel ved at hjælpe os med det.

På forhånd tak for hjælpen

Udsættelse for olie og benzindampe

Raffinaderier og de fleste tankstationer har et dampretursystem, som hindrer, at chaufføren bliver udsat for dampe. Men det er ikke tilfældet ved påfyldning af olietanke til private og virksomheder samt ved tankstationer med en årlig gennemstrømning, der er mindre end 100m³. Derfor kan det være nødvendigt at bruge åndedrætsværn, hvis man udsættes for olie- og benzindampe.

Oftest foregår arbejdet hos private husstande udendørs, og olieslangen kobles tæt sammen med påfyldningsrøret, så der er minimal risiko for indånding af skadelige dampe. Men det er altid en god ide at stille sig i "vindsiden" og holde sig en armslængde fra udluftningen.

Bilens og chaufførens udstyr

Hjælpemidler

- **Trappestige**

En stabil trappestige med god standplads, som kan bruges til at komme op i en god arbejdshøjde, hvis f.eks. påfyldningsstedet sidder højt på en tank.

- **Beholder til oliespild og forurenede klude**

Der bør være en beholder på bilen til forurenede klude i. Beholderen skal have et tætsluttende låg.

Arbejdsbeklædning

- **Handsker**

Chaufføren skal have egnede handsker, der både sikrer mod gennemtrængning af benzin- og olie, og som har god slidstyrke. Det er vigtigt, at handskerne dækker hånden og en del af underarmen, så hudkontakt med benzin eller olie undgås.

Handsker har en såkaldt permissionstid. Det betyder, at de er testet for, hvor lang tid der går, fra der er kommet f.eks. olie på handsken, til olien kommer i kontakt med huden. Nogle såkaldte kemikaliehandsker har en forholdsvis kort permissionstid. Nogle foretrækker at bruge læderhandsker. Der findes engangshandsker, som er godkendt til kemikalier. En mulighed kan derfor være at bruge engangshandsker under en almindelig arbejdshandske.

Drøft i jeres arbejdsmiljøorganisation og med jeres handske leverandør, hvad der vil være det mest optimale i jeres arbejdssituation. Der bør være et sted på bilen til opbevaring af de handsker chaufføren bruger undervejs. F.eks. en kasse med låg ved siden af betjeningspulten til slangerne.

- **Arbejdstøj og fodtøj**

Arbejdstøjet skal bl.a. beskytte mod, at man får olie på huden. Derudover skal det være svært at antænde, og man skal kunne ses i trafikken. Al både tøj og fodtøj skal være CE-mærket. Der er følgende krav til tøjet:

- Antistatisk og flammehæmmende, og det skal dække de områder af huden, som kan komme i kontakt med olie og benzin.
- Der bør være et ekstra rent sæt arbejdstøj i bilen, hvis chaufføren skal løse opgaver, hvor han risikerer at få gennemvædet sit arbejdstøj. Alternativt kan man bruge en engangsdragt, så man altid har rent tøj at køre hjem i.
- Engangsdragter til brug ved arbejde med opsamling af spild
- Egnede emballage til forurenede arbejdstøj.
- Varm og regntæt jakke, så chaufføren undgår længere tids afkøling. Chaufføren arbejder ude og inde al slags vejr, og går derfor fra tørvejr og varme i bilen til fugt og kulde udenfor, når vejret er dårligt.
- Knæpuder i bukser eller en måtte til at tage med, da chaufføren ind i mellem må ligge på knæ.
- Særlig arbejdsbeklædning, som gør en synlig, når man skal arbejde over cykelsti og vej.
- Skridhæmmende sikkerhedsfodtøj, som desuden er antistatisk og afpasset efter vejret.

Se mere

BAR transport og engros

- Når arbejdstøj er et personligt værnemiddel

Velfærdsforanstaltninger

Når du har et tilsmudsende arbejde, er der behov for en god arbejds-hygiejne. Du skal derfor vaske/rengøre dine hænder ofte, og altid inden du spiser, drikker, ryger eller går på toilettet.

Er der ikke direkte adgang til håndvask, kan du medbringe en dunk med frisk vand samt køkkenrulle, vådservietter eller andet egnet. Drøft i arbejdsmiljøudvalget, hvilken løsning som er mest hensigtsmæssig for jer.

Hvis du vasker/rengør dine hænder ofte, bliver huden sårbar. Brug derfor en egnet håndcreme.

Arbejdsgiveren skal anvise et spisested, hvis du har spisepause. Det kan godt være bilens førerhus, hvis det er indrettet til det, har de nødvendige faciliteter og er rent og ryddeligt. Det vil sige:

- Der skal være plads til afsætning af en solid madpakke med tilbehør. Førersædet må ikke benyttes
- Madpakken skal kunne opbevares korrekt – dvs. ved max 5 grader
- Hvis det er nødvendigt at varme førerhuset op, skal førerhuset kunne opvarmes uafhængigt af bilens motor.

Adresser

Branchevejledningen kan bestilles af organisationernes medlemmer gennem egen organisation eller downloades fra www.bartransportogengros.dk

Fællessekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4
1790 København V
Tlf.: 70 300 300

Arbejdsgiversekretariatet

H. C. Andersens Boulevard 18
1787 København V
Tlf.: 33 77 33 77

Arbejdstilsynet

Postboks 1228
0900 København C
Tlf.: 70 12 12 88
www.at.dk

Arbejdsledersekretariatet

Vermlandsgade 65
2300 København S
Tlf.: 32 83 32 83

Branchevejledningen kan købes gennem

Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø

Lersø Parkallé 105
2100 København Ø
Tlf.: 39 16 52 30
www.arbejdsmiljobutikken.dk

**Branchearbejdsmiljørådet
for transport og engros**

www.bartransport.dk

Layout: Søren Sørensens Tegnestue
Tryk: PrintDivision
1. udgave, 2014
ISBN nr. 978-87-92868-38-1
Vare nr. 123034

